

poletno noč 19. junija 2010. V njej so poleg Ivana Konteja predstavljeni še drugi hidroletalci slovenskega rodu.

Bogdani Marinac velja čestitati za ta strokovni, muzealski in pisateljski podvig, ki si zasluži častno mesto v slovenski muzejski in etnološki stroki. To ni samo zgodba o enem človeku, temveč lahko na osnovi Kontejeve življenjske zgodbe spoznamo tudi stanje kolektiva. Prepričana sem, da bodo po njej segli številni bralci, starejši in mlajši in tisti vmes; tisti, ki so prof. Konteja osebno poznali, ki so z njim prijateljevali in sodelovali ali bili njegovi študenti in tisti, ki jih bo zgolj pritegnila njegova zanimiva življenjska zgodba. Knjiga je vredna širokega kroga bralcev in moje prepričanje je, da ne bi smela manjkati na policah nobene od slovenskih javnih knjižnic. Bralcem resnično toplo priporočam, da knjigo vzamejo v roke in jo preberejo. Želim jim veliko bralnih užitkov in čim več odgovorov na etična in moralna vprašanja, ki se jim bodo ob branju porajala. Tisti, ki so knjigo že prebrali, pa se mi bodo zagotovo pridružili v mnenju, da je knjiga izredno zanimiva, ravno prav strokovna in ravno prav poljudna, lepo berljiva, napeta, pravzaprav zgodba za roman, ki se po posameznih delih resnično bere kot roman.

Nadja Terčon

Predmet kot reprezentanca: Okus, ugled, moč (ur. Maja Lozar Štamcar). Ljubljana : Narodni muzej Slovenije, 2009 (2010), 531 strani.

Poučen pregled raziskovalnega dela v sklopu raziskovalnega projekta z gornjim naslovom Oddelka za zgodovino in uporabno umetnost Narodnega muzeja Slovenije iz obdobja 2004–2008 v tej knjigi prikaže najrazličnejše človekove dejavnosti in njihove preostanke na Slovenskem s stališča vedno spreminjajočega se okusa in pripadajočih vrednot.

Katja Mahnič je napisala podrobno študijo o pečatih gospodov Žovneških (Celjskih) in analizirala njihovo uporabo, iz katere je razvidno, kako so si prizadevali v javnosti utrditi zavest o svojem družbenem položaju.

V prispevku Maje Žvanut zasledimo, kako so v poznem srednjem veku trgovino na drobno prevzeli kramarji (krošnjariji), ki so s krošnjami na hrbtih, z lesenimi škatlami na jermenih okoli vratu ali s tovari na skromnih živinčutih postali gospodarski fenomen evropskega podeželja in prenašalci okusa.

Poleg molitve rožnega venca sta v članku Darka Kneza opisana še upodobitev v umetnosti in predstavitev samega predmeta, ki si ju lahko pogledamo

na priloženih fotografijah. Avtor podrobno opiše tudi materiale, mojstre izdelovalce, kraje nastanka, razne tipe, pogostost in namen uporabe, ter vse skupaj umesti v zgodovinska obdobja.

Mateja Kos opisuje, kako so Kitajci dolga stoletja varovali skrivnost izdelave porcelana in v Evropo izvažali ogromne količine najrazličnejših izdelkov po naročilu. Tudi pregled plemiških zapuščinskih inventarjev priča, da je bil porcelan med visokim plemstvom precej razširjen že v 17. stoletju, ko so najrazličnejše namensko oblikovane posode postale statusni simbol.

Knezoškofova rezidenca – dvorec v Goričanah je nastal leta 1667 poleg starega gradu, v času, ko se je po Evropi razširil pravi kult cvetic. Vse podrobnosti spreminjanja renesančnega dvorca in vrta skozi čas Darija Mavrič pojasnjuje ob opisovanju priloženih skic, bakrorezov, risb in fotografij.

Avtorica Goja Pajagič Bregar v svojem prispevku raziše provenienco kosa čipke, ki je bil odkrit v osebni fondu Petra pl. Radicsa, raziskovalca Valvasorjevega življenja, v Arhivu republike Slovenije, ter opiše, kako je bil analiziran, konzerviran in razstavljen na razstavi »Theatrum vitae et mortis humanae«.

Matija Žargi piše, kako so kranjski deželni stanovni dobili cesarski privilegij za gradnjo nove (Deselbrunnerjeve) suknarne v Ljubljani, ki je bila oproščena vseh mitnin od surovin, saj so bili njeni

Predmet kot reprezentanca:
OKUS, UGLED, MOČ

Objects as Manifestations of
TASTE, PRESTIGE AND POWER

NARODNI
MUZEJ
SLOVENIJE

proizvodi sprva namenjeni četam ob turški meji, pozneje pa tudi cerkvenim redovom in ljubljanskim trgovcem, ki so sukno prodajali naprej.

Avtorica Anja Dular podrobno opiše rokopisni katalog Herbersteinove knjižnice, ki je nastal po letu 1773 in v katerem je popisanih 995 knjig, in nato še avkcijski katalog, ki obsega 1365 knjig in ga je leta 1788 natisnil založnik in knjigarnar Janez Friderik Eger.

Članek Blaženke First nam predstavi portretno fotografijo vizitnega formata, ki je postala v drugi polovici 19. stoletja del komunikacije imenitnejših pripadnikov družbe. Zanj so se odločili tudi ljubljanski škofje, med katerimi je bil prvi Anton Alojzij Wolf, sledil mu je Janez Zlatoust Pogačar in nazadnje še Jakob Missia.

V prispevku Jožeta Podpečnika spoznamo nastanek in spreminjanje standarda sokolske uniforme društva Južni sokol (kasneje Telovadno društvo Sokol) do prve svetovne vojne in v nadaljevanju tudi sokolski red, stroga pravila ter mednarodne in narodne zlete društva.

Jasna Horvat piše o tem, kako je Josip Mal kot ravnatelj Narodnega muzeja med letoma 1924 in 1945 vložil ogromno truda v dopolnjevanje predvsem kulturnozgodovinskega oddelka ter kako je uspešno pridobival finančna sredstva za muzejske odkupe in s tem rešil inventarje gradov in privatnih zbirk pred prodajo v tujino.

Članek Maje Lozar Štamcar v uvodu opisuje razvoj arhitekture in uporabne umetnosti v svetu, Sloveniji in predvsem Ljubljani v obdobju med obema vojnoma. V nadaljevanju se avtorica osredotoči na sodobno pohištvo, ki so ga proizvajali v mizarških delavnicah po mestu in v okolici, v renomiranih tovarnah Mathian in Naglas ter na izdelke domačih arhitektov.

Mitja Potočnik

Postojna: upravno in gospodarsko središče (ur. Jurij Fikfak). Postojna : Galerija 2, Ljubljana : Inštitut za novejšo zgodovino, 2009, 427 strani.

V monografiji, ki jo je uredil znani slovenski etnolog, slovenist, urednik in prevajalec dr. Jurij Fikfak, je zajeta bogata zgodovina mesta Postojna, njene okolice ter pivške pokrajine od leta 1750 pa vse do danes. Knjiga obsega 428 strani; vsebino dopolnjuje 480 zanimivih fotografij, 40 preglednic in 9 grafov. Vsebini so svoj pogled in dognanja dodali naslednji zgodovinarji: dr. Andrej Pančur, dr. Jože Prinčič, dr. Dragica Čeč, Alenka Čuk, Irena Uršič

in slavist mag. Silvo Torkar, ki je v zadnjem poglavju »Krajevna imena« predstavil izvor imen vseh 62 krajev na Pivškem. Vanja Huzjan je zbrala in uredila bibliografijo, Nadja Adam in Alenka Čuk pa sta uredili imensko in krajevno kazalo. Podpisi k slikovnemu gradivu so prevedeni v angleški jezik in kot taki dopolnjujejo povzetke v angleščini, ki zaključujejo vsako izmed petih poglavij.

V zgodovinskem poteku dogodkov na tem prostoru ne moremo mimo pomembnih osebnosti. Zaradi številčnosti le teh bom omenil le najbolj poznanega, Antona Globočnika pl. Sorodolskega, postojnskega okrajnega glavarja in pionirja jamskega turizma, katerega na izčrpen in zanimiv način predstavi Alenka Čuk.

Leta 2009, v času izida monografije, je minilo točno 100 let, odkar je 9. maja 1909 Postojna s cesarjevo diplomom postala mesto. Dne 3. septembra istega leta se je prvič sestel tudi mestni svet. Številne okoliščine in dejstva – npr. Postojna kot sedež okrajnega glavarstva, pomemben turistični kraj, samo število mestnih prebivalcev in lega naselja, od katerega so bila vsa najbližja mesta oddaljena več kot 50 km, tj. Ljubljana proti severu, Trst proti jugu in Gorica proti zahodu – so vplivala na to, da je Postojna skozi zgodovino postala pomembno mesto. Tako kakor druga mesta je tudi Postojna dobila

